

Sekajätteen koostumustutkimus 2024

LSJH

Elisa Hyttinen,
tutkimusassistentti

Koostumustutkimus

- Tutkitaan LSJH:n alueen kotitalouksien sekajätteen koostumusta.
- Toistetaan noin kahden vuoden välein.
- Perustuu KIVO:n ohjeistukseen, tulokset osaksi valtakunnallista tietopankkia.
- Kertoo esimerkiksi kulutustottumusten muutoksista, lajittelun kehitymisestä vaikeampi vetää täysin suoria johtopäätöksiä.
- Koostumus selvitetään ottamalla sekajätekuormista 100 kg kokoomanäytteitä ja lajittelemalla ne materiaalin perusteella 11 pääjakeeseen ja 35 alajakeeseen.
- Jaottelu tapahtuu sen perusteella, mitä materiaalia yksittäisessä roskassa on painon perusteella enemmän.
- Jakeet punnitaan ja tulokset esitetään painon perusteella arvioituina prosenttiosuuksina.

Tutkimuksen suunnittelu

- Tutkimus suoritettiin käyttämällä ositetun otannan menetelmää.
- Ositus karkeasti erilliskeräysvelvoitteiden mukaan taajamien taloyhtiöihin, taajamien pientaloihin ja haja-asutusalueiden kotitalouksiin.
- Tutkimusta varten valittiin näytekuormia tavanomaisilta sekajätteen keräysreiteiltä.
- Keräysreitit suunniteltiin siten, että ne vastaisivat ositteiden mukaisia kiinteistötyyppejä.
- Tulokset on painotettu kunkin ositteen asukasmäärän mukaan.

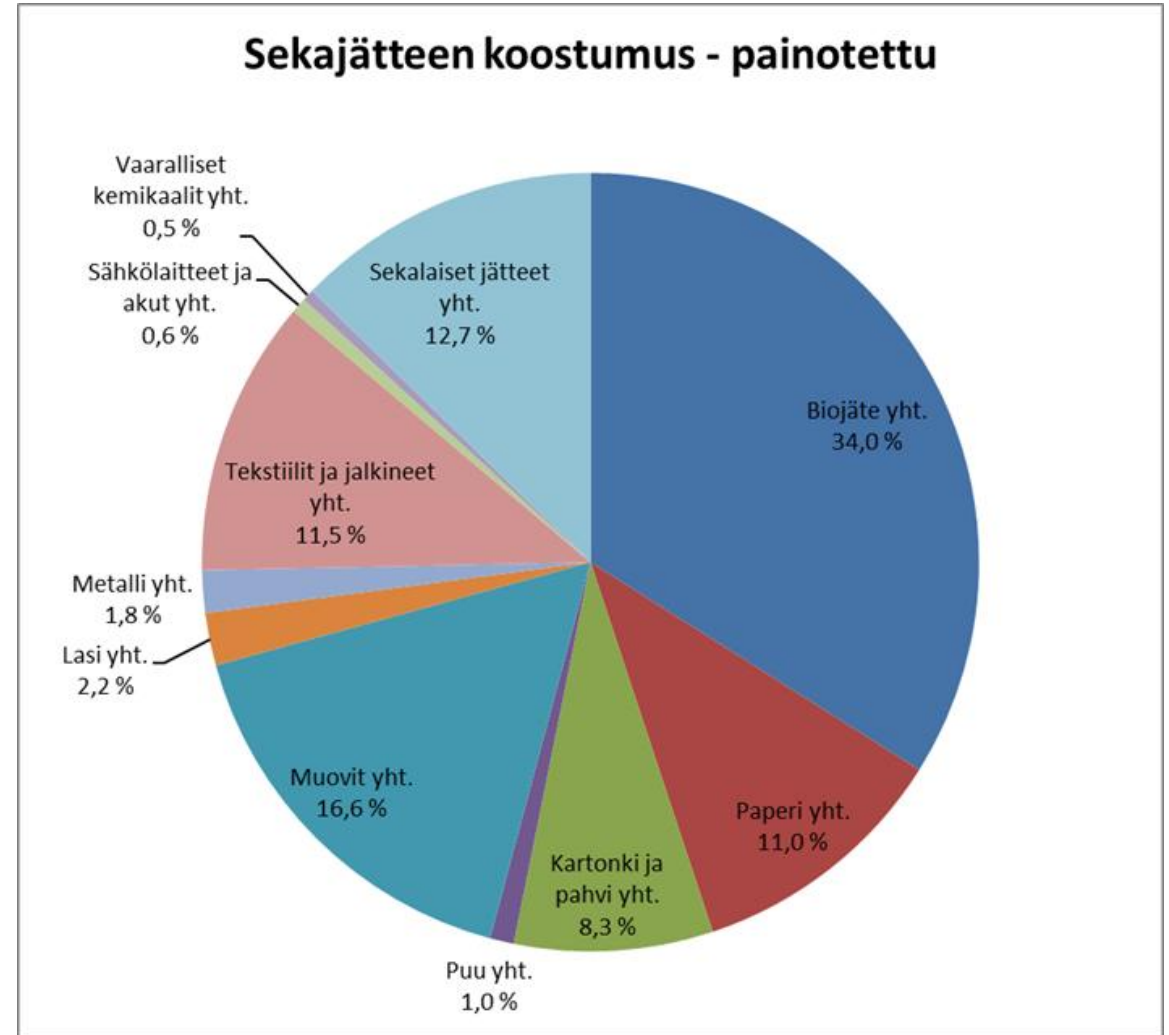

Tutkimuslajittelu

- Tutkimuslajittelu suoritettiin Topinojalla kymmenen lajittelijan voimin 20.5-3.6.
- Tutkittiin yhteensä noin 2500 kg sekajätettä kymmenestä näytekauormasta.
- Helteet hankaloittivat lajittelua, mutta tavoitteisiin päästiin ja tuloksia voidaan pitää luotettavina ja vertailukelpoisina.
- Samalla suoritettiin Luke:n ruokahävikkitutkimus, tulokset syksyllä.

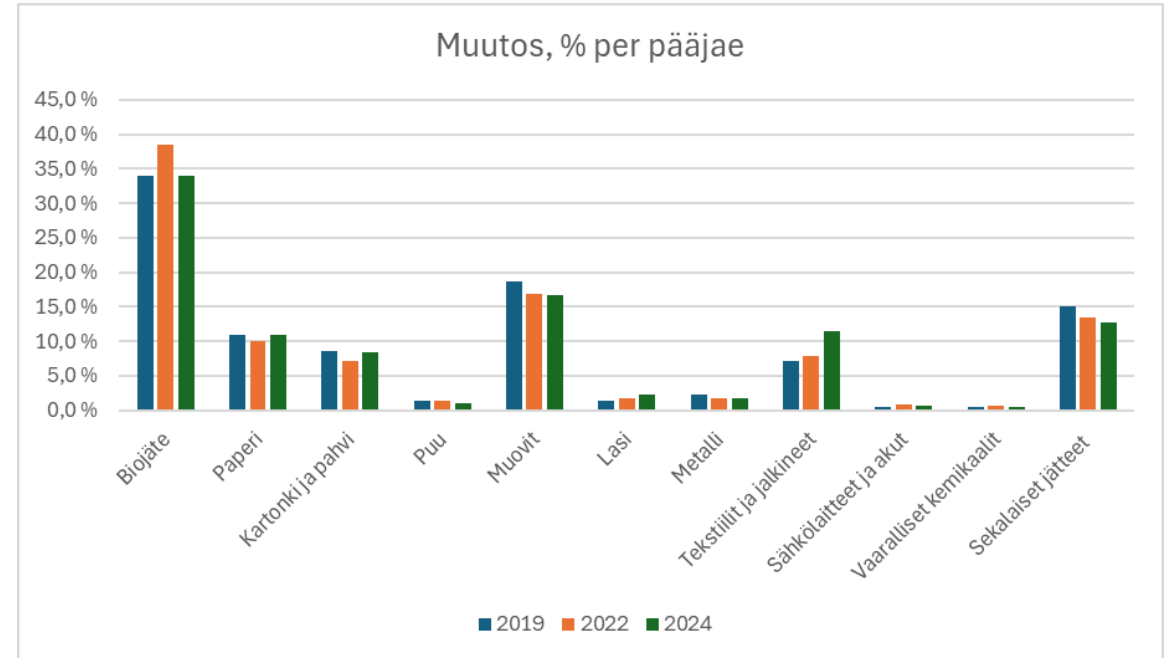
Tulokset, pääjakeet

- Edelleen suurin osa kotitalouksien roskapussin sisällöstä biojätettä ja muovia.
- Tekstiilien, paperin, kartongin ja sekalaisten jätteiden osuudet seuraavaksi suurimmat.
- Lasia, metallia, puuta, sähkölaitteita ja vaarallisia kemikaaleja hyvin vähän kokonaisuudessa.

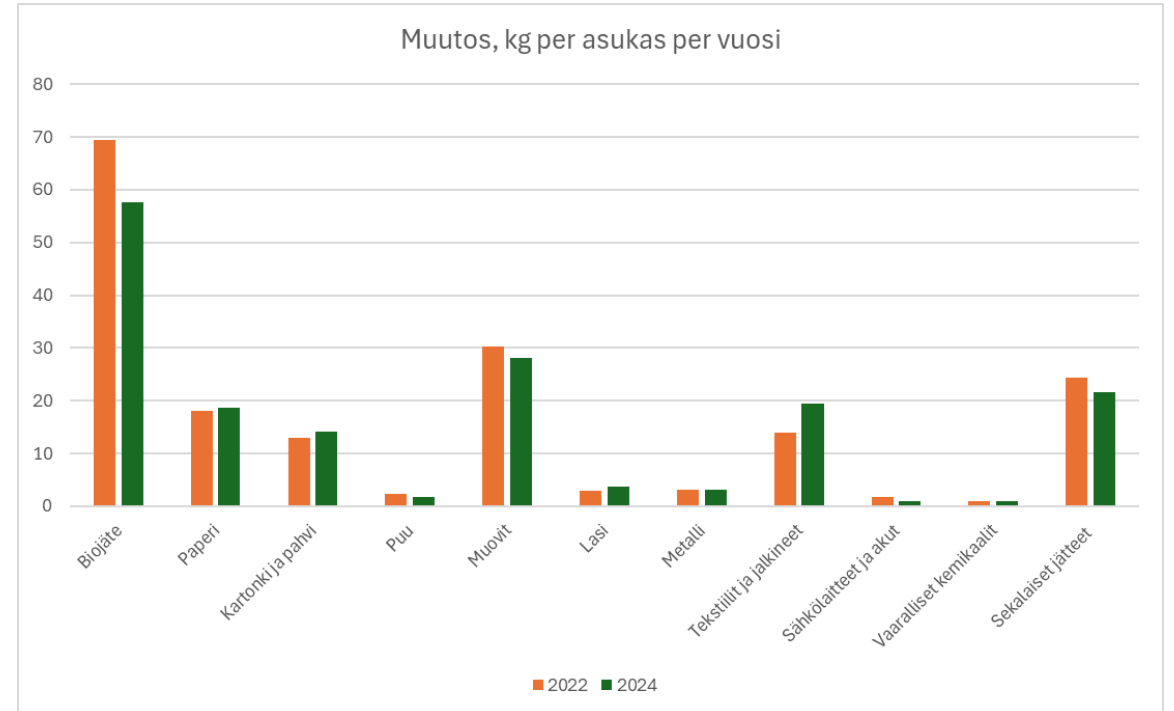
Vertailu 2019-24

- Yleisellä tasolla ei suuria muutoksia sekajätteen koostumuksessa.
- Biojätteen määrä palannut vuoden 2019 tasolle, koronan mahdollinen vaikutus vuoden 2022 tutkimuksessa?
- Tekstiilien osuus kasvussa.
- Sekalaisten jätteiden osuus laskemassa, voi liittyä tutkimuslajittelun tarkentumiseen.

Vertailu 2022-2024, kg/ asukas/ vuosi

- Laskenta perustuu vuoden 2023 väestötietoihin ja kiinteistöiltä vastaanotetun sekajätteen määrään.
- Ei verrata vanhempiin tilastoihin, sillä sekajätteen määrien tilastointitapa on muuttunut.

Biojäte

Pääjakeen osuus, % (muutos %)	Alajakeen nimi	Osuus, % 2024	Muutos, % 2022-2024
Biojäte yht. 34 % (-4,5 %)	Ruokahävikki	15,5 %	2,6 %
	Muu keittiöjäte	13,0 %	-7,6 %
	Risut ja oksat	0,2 %	-0,8 %
	Muu puutarhajäte	3,1 %	0,2 %
	Muu biojäte	2,2 %	1,1 %

- Biojätteen määrä laskenut erityisesti keittiöjätteen osalta merkittävästi.
- Ruokahävikki hieman kasvussa.
- Muissa alajakeissa ei paljoa muutoksia.
- Muutokset voivat liittyä korona-aikaan?
- Risujen ja oksien sekä puutarhajätteen esiintyvyys hyvin vaihtelevaa tutkimuskuormissa.

Muovi

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Muovi yht. 16,6 % (-0,2 %)	Muovipakkaukset	15,2 %	1,3 %
	Muu muovi	1,4 %	-1,5 %

- Muovipakkausten osuus hieman nousussa, muiden muovituotteiden laskussa.
- Tutkimuslajittelussa muovia tulee vastaan todella runsaasti, määrä ei näy keveytensä takia tuloksissa.

Sekalaiset jätteet

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Sekalaiset jätteet yht. 12,7 % (-0,8 %)	Sekalaiset pakkaukset	0,7 %	0,0 %
	Vaipat ja siteet	5,2 %	-1,3 %
	Muut polttokelpoiset jätteet	3,8 %	0,5 %
	Kiviainekset	2,6 %	0,6 %
	Muut polttokelvottomat jätteet	0,3 %	-0,6 %

- Osuus hieman laskussa, vaikka osuuden voisi ajatella nousevan lajittelun lisääntyessä.
- Lasku voi kuitenkin johtua myös tutkimuslajittelun tarkentumisella.

Tekstiilit ja jalkineet

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Tekstiili yht. 11,5 % (+3,7 %)	Jalkineet ja laukut	2,4 %	0,9 %
	Poistotekstiilit	6,1 %	3,3 %
	Muut tekstiilit	2,9 %	-0,4 %

- Tekstiilien osuus nousussa, todennäköisesti koska tekstiilien kulutusmäärät yleisesti nousussa → kulutusmäärien nousu peittoaa erilliskerätyn määrän?
- Elinkaari voi olla myös lyhyt pikamuodin takia.
- Monet vaatteet ja tekstiilit vaikuttivat kuitenkin tutkimuslajittelussa uudelleenkäyttökelpoisilta.
- Tutkimuksessa alajae ”poistotekstiili” noudattaa lajitteluohjeita, jalkineet ja laukut sekä muut tekstiilit kuuluvat sekajätteeseen.

Paperi

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Paperi yht. 11 % (+ 1 %)	Paperipakkaukset	1,5 %	0,0 %
	Pehmopaperi	6,2 %	0,1 %
	Tuottajavastuun alainen keräys	2,2 %	0,0 %
	Muu paperi	1,0 %	0,9 %

- Ei kovin merkittävää kasvua.
- Kotona pehmopaperi lajiteltaisiin biojätteisiin ja paperipakkaukset kartonkiin.
- Tuottajavastuunalainen keräyspaperi ja muu paperi lajiteltaisiin paperinkeräykseen.
- Painoon vaikuttaa märkyys ja likaisuus.

Kartonki ja pahvi

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Kartonki ja pahvi yht. 8,3 % (+1,1 %)	Kartonkipakkaukset	6,8 %	0,8 %
	Pahvipakkaukset	0,7 %	0,3 %
	Muu kartonki ja pahvi	0,8 %	-0,1 %

- Ei kovin merkittävää kasvua.
- Kartonki- ja pahvipakkauksia esimerkiksi verkkokauppojen lähetyspakkauksissa, verkkokaupasta tilaaminen kasvussa. Ei näy tutkimuksessa kuitenkaan paljoa.

Lasi

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Lasi yht. 2,2 % (+0,5 %)	Lasipakkaukset	2,0 %	0,8 %
	Muu lasi	0,2 %	-0,3 %

- Ei merkittävää kasvua.
- Lasipakkausten nousu ja muun lasin osuuksien vähentyminen voi liittyä tutkimuslajittelijoiden tarkkuuteen.

Metalli

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Metalli yht. 1,8 % (0,0 %)	Metallipakkaukset	1,1 %	0,0 %
	Muu metalli	0,6 %	0,0 %

- Ei muutoksia edellisvuosien tutkimuksiin.

Puu

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Puu yht. 1 % (-0,3 %)	Puupakkaukset	0,1 %	0,1 %
	Kyllästetty puu*	0,0 %	0,0 %
	Rakennus- ja purkupuu	0,7 %	0,0 %
	Muu puu	0,2 %	-0,3 %

- Esiintyi tutkimuslajittelussa hyvin vähän, pääasiassa yksittäisiä jäätelötikkuja.
- Enemmänkin isompina erinä suurissa kappaleissa, remonttijätettä ym.

Sähkölaitteet ja akut

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Sähkölaitteet ja akut yht. 0,6 % (-0,3 %)	Loisteputki-, energiansäästö-	0,02 %	-0,04 %
	Muut sähkölaitteet	0,6 %	-0,1 %
	Paristot ja pienakut*	0,06 %	-0,08 %

- Osuus hyvin pieni ja jopa laskemassa.
- Harvoin poisheitettäviä kotiloissa.
- Sähkölaitteissa enimmäkseen pieniä johtoja ja sähkötupakoita, suurissa kappaleissa imureita.
- Helpottunut keräys, voi viedä ilmaiseksi esim. kauppoihin.

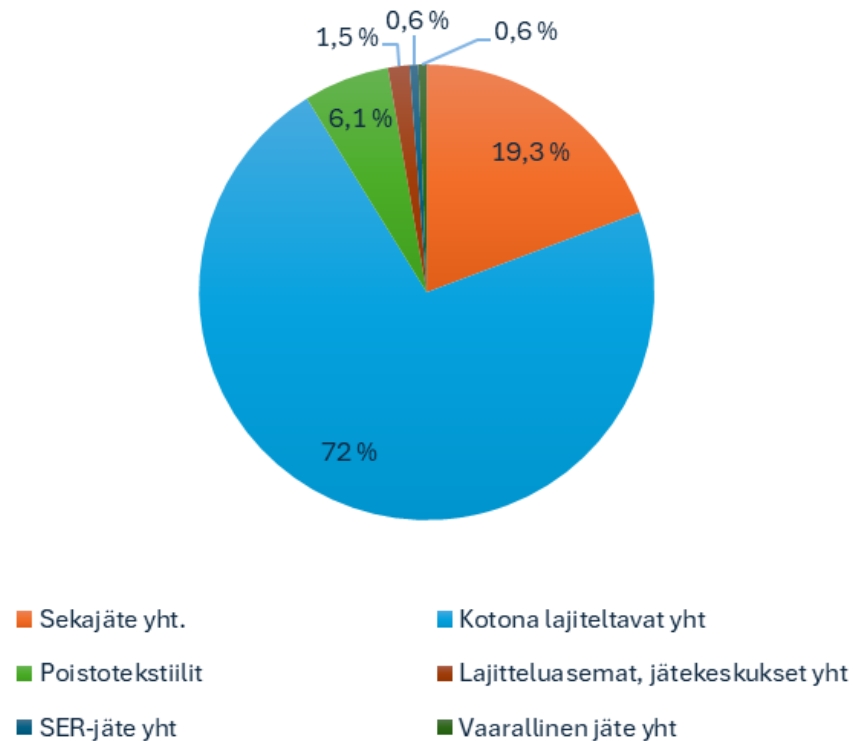
Vaaralliset kemikaalit

Pääjae	Alajae	2024	Muutos
Vaaralliset kemikaalit yht. 0,5 % (-0,1 %)	Lääkkeet*	0,2 %	0,0 %
	Muut vaaralliset kemikaalit*	0,3 %	-0,1 %

- Vaarallisissa kemikaaleissa esiintyi pääasiassa kynsilakkoja ym. pientä, satunnaisia maalipurkkeja.
- Osuus todella pieni ja vähenemässä.

Kierrätettävissä olevat jakeet

Kierrätyspotentialiaali sekajätteessä 2024

- Tutkimuksessa lajiteltavat jakeet eivät ole samat kuin kotona lajiteltava jäte.
- Lisäksi monet roskat sekajätteen seassa likaisia, eli vaikea arvioida alkuperäistä kuntoa.
- Voidaan kuitenkin arvioida, mitkä jakeet teoriassa kuuluisivat kierrätykseen.
- Näistä iso osa kierrätettävää jätettä.
- Osuus ei juurikaan muuttunut vuodesta -22.
- Vaikka ei suoraan tutkita ihmisten lajittelutottumuksia, niin kauemmin kerättyjen jakeiden osuus on pienempi.

Kiitos!

